

[לו] מה טעם הסעודה שעושים בליל שמיני
וביומו. (תרסח)

[לז] מאימתי נהגו לקרא שם הנולד בשעה
שנימול. (תרסט)

אוצר החכמה

(תרסח) הסעודה שנהגו לעשות בליל שמיני היה נראה לכאורה שאסור לעשות כן, מהא דפסק מרן ביו"ד (סי' קע"ט סי"ז) הנהגים לערוך שולחן עם מיני מאכל בליל המילה ואומרים שהוא למזל התינוק אסור, וכתב שם הרמ"א (סו"ס קע"ח) ויש בזה איסור משום העורכים לגד שולחן, אבל הש"ך שם כתב מ"מ מה שנהגו בארצות אלו שעושין סעודה בליל שלמחר מליון התינוק וגו' אין איסור דדוקא לשום מיני מאכל על השולחן ולהנחתם כך אסור משום דהוי כעורך לגד שולחן, אבל בסעודה אין איסור עכ"ל. וכן משמע מהגמ' (סנהדרין דל"ב:) שהיה להם סימן אור הנר בברור חיל ופרש"י סימן הוא כמו שצועק משתה שם משתה שם ועי"ש בתוס' ד"ה קול רחיים.

בנוגע לסעודת היום כבר פ' מרן (יו"ד סי' רס"ה י"ב) בשם אבודרהם עפ"י המדרש ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק ביום ה'ג' מ'ל' את יצחק שעשה משתה ביום השמיני שנימול (אמ"ה עפ"י הפשט אינו כן אלא שעשה משתה ביום שנגמל מדדי אמו, ועד היום הספרדים בארץ ישראל וסת"מ וכל אנשי ערב הישמעאלים עושים משתה גדול ביום שנגמל הנער). וכן משמע מדברי הגמרא (כתובות ד"ח) מהא דרב שפא סבר לברוכי שהשמחה במעונו, וכן אמר דוד המע"ה אספו לי חסידיו כורתי בריתי עלי זבח, דם מילה שהוא זבח לשמנת ימים. וכן כתב רש"י ותוס' בשם המדרש אבריותא דרשב"ג כל מצוה שקבלו עליהם בשמחה וגו' (שבת ד"ק).

ועיין להר" שכל"ל (בה' מילה סי' ס"ט) שהביא ראיה מהבריותא של פרקי דר"א (פ' כ"ט) כשנולד יצחק בן ח' ימים הגיש את בנו למילה וגו' מכאן אמרו חכמים חייב אדם לעשות משתה ושמחה באותו היום שזכה למול את בנו, ובפרקי דר"א (אמ"ה דק"ל) אמר תניא רשב"ג אומר כל מצוה שקבלו עליהן ישראל וגו' עי"ש.

ועי' תו' (פסחים קי"ד) שכל מי שאינו אוכל בסעודת ברית מילה כשהזמין אותו בעל ברית הרי הוא כמנודה לשמים עי"ש.

טעם הסעודה, לפע"ד אפשר לומר כי האב מראה בפועל שמכין סעודה לאוהביו וקרוביו ושמח עמהם למרות שלבו כואב על צער בנו שנצטער בשעת המילה, ודמו שותת, מקבל עליו לעשות מצותו יתברך בשמחה ובטוב לבב.

(תרסט) קשה לשער איך היו נוהגים בקריאת שם לילד הנולד אם בשעת לידתו, או היו קוראים לו שם בעת המילה כנהוג עתה, יש מן המפרשים שרצו למצוא סמך למנהגנו מ"ש ויקרא אברהם את

שם טוב

אוצר החכמה

[לח] המנהג בא"י וסת"מ כשנולד בן בכור, מלבד שם העריסה, קוראין אותו בשם „בכור“ ולנקבה „בכורה“, ושם העריסה משתקע לגמרי, ואם יש לו משרה רתית קוראים לו רבי בכור, חכם בכור, או האדון בכור. (עתר)

אוצר החכמה

שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק וסמך ליה וימל אברהם את יצחק בנו, אבל אין מכאן ראיה ברורה שיתכן קרא את שמו קודם שנימול ואחר כך מל אותו. ועוד כי בעשו ויעקב אנו מוצאים בפירוש כי קראו שמותם סמוך ללידתם שנאמר ויצא הראשון אדמוני וגו' ויקראו שמו עשו, ואחר כך יצא אחיו וגו' ויקרא שמו יעקב (בראשית כ"ה כ"ו), ובבני יעקב מצינו וזהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן וכן בשמעון לוי ויהודה, וכן שאר הבנים נקראו בשמותם סמוך ללידתם. וכן תמצא דוגמאות אחרות בתנ"ך, ובודאי הברור כי לא היה להם מנהג זה שאנו נוהגים לקרות לו שם דוקא בעת המילה.

ומצאתי הדבר מפורש באון גליון (לוקס פ"א פסוק נ"ט) שכתב וז"ל ויהי ביום השמיני באו למול את הילד וקראו לו שם אביו זכריהו, ואמו אמרה לא כי אם יזחנן יקראו לו וגו' וכן תמצא שם (בפרק ב' פסוק כ"א) על יש"ו שנמול ביום השמיני ויקראו שמו יהושע ע"כ.

הרי מכאן ראיה שאז היו נוהגים כבר לקרות שם הנולד בשעת המילה, וזה מקור למנהגנו עתה.

ובספר אוצר התפלות בביאור הנקרא דובר שלום (דרס"ג) כתב שו"א שאברהם נקרא בעת המילה וכן משה נקרא יקותיאל בעת המילה כדאיתא בפדר"א וגו' עי"ש, וכ"כ הר' משה משה בסוף הספר (אות י"ח) וקשה שלדעת אחרים משה נולד כשהוא מהול (סוטה י"ב). ואם כן לא מלו אותו כלל בכדי שיקראו לו שם זה באותה שעה, ויש לומר אולי כי קראו אותו בשעת הספת דם ברית (שו"ע יו"ד סי' רס"ג ס"ד).

ואפשר לומר בטעם מנהגנו שקורין לו שם בעת המילה עפ"י מה ששמעתי מחכמי ירושלם שאם נמצא איזה איש בעת המילה ששמו כשם הילד הנולד מתכפרין לו כל עונותיו מפני זה מצאו לנכון לזכות את הרבים לקרות שם לילד הנולד בפרהסיא ובפומבי אולי ימצא שם איזה איש ששמו כשם שיקראו את הילד, אבל חפשתי בספרן של צדיקים אגדה זו ולא מצאתי שמץ ממנה, עי' בס' זה השולחן (דרע"א שם בהגה אות ז').

(עתר) שמעתי אומ' בטעם הדבר שעושין כן משום חביבות האב לבנו בכורו, ומשתעשע האב וגם הבן כשקוראים לו בשם בכור, אבל אין